

BESPREKINGEN.

S. KRAUS, *Geschichte der jüdischen Aerzte*, vom frühesten Mittelalter bis zur Gleichberechtigung. Preisgekrönte Arbeit. M. PERLES, Wien und Leipzig. 1930. Prijs: f 9.—.

Het is bekend, hoe het Joodsche volk door de eeuwen heen zich heeft weten te handhaven temidden van de groote stroomingen, die andere volkeren deden oplossen in hun nieuwe omgeving. Naast standvastigheid in het geloof komt dit zeker voor een groot deel door de intellectueele begaafdheid van vele hunner leiders en geleerden. Dat de Arabische wetenschap toegankelijk werd voor het Westen, dankt men voor een deel aan de Joodsche vertalers, terwijl ook de middeleeuwsche scholastiek hiervan de vruchten deelachtig werd. Een eigen Joodsche geneeskunde heeft volgens STEINSCHNEIDER nooit bestaan, noch in de middeleeuwen noch heden. Wel hebben vele Joodsche artsen zich bezig gehouden met de studie van de geneeskunst, zooals men die vindt in den Bijbel en den Talmud. Bekend is bijv. BENJAMIN MUSAPHIA's „*Sacro-Medicae Sententiae ex Biblis*” (Amsterdam 1640), dat bestaat uit 800 geneeskundige aphorismen en raadgevingen. Naast de hygiëne beoefenden de Joodsche artsen bij voorkeur de heelkunde, terwijl velen hunner naam hadden op het gebied van de syphilis. Veel beroemde steen- en breuksnijders en oculisten waren van Joodsche afkomst. RODRIGUES DE CASTRO, die te Hamburg werkte van 1598—1627 en de schrijver was van het bekende „*De universa mulierum medicina*”, was voorstander van de keizersnede. Naast de wetenschappelijke zijde vindt men in dit boekje verder behandeld het lot der Joodsche artsen in den loop der tijden in verband met het volksbijgeloof, met de canonieke, staats- en hoogeschoolreglementen, enz. Bij de opsomming van bekende Joodsche artsen zijn nogal goed klinkende namen vergeten.

F. M. G. DE FEYFER.

M. LAIGNEL-LAVASTINE et JEAN VINCHON, *Les maladies de l'esprit et leurs médecins du XVIIe au XIXe siècle. Les étapes des connaissances psychiatriques de la Renaissance à PINEL*. Editions Médicales. NORBERT MALOINE, Paris. 377 Bldz., 40 reproducties.

Dit prachtig uitgevoerde boek met zijn groote aantal goede reproducties, geschreven in den helderen Franschen stijl in een aangenaam leesbaar lettertype, is een bijeenvoeging van een aantal opstellen, gedeeltelijk door de schrijvers in den loop der tijden in tijdschriften en op congressen gepubliceerd, waarbij een inleidend hoofdstuk de gedachten aangeeft, die de hoofdstukken tot een geheel vereenigen. Zonder dat dus een aaneengesloten geschiedenis der psychiatrie beoogd is, vereenigt toch eenzelfde gedachte de in tijdsorde gerangschikte studies. Het werk begint met de verdiensten uiteen te zetten van drie Fransche geschiedkundigen, die de psychiatrie tot onderwerp van hun onderzoekingen namen: ULYSSE TRÉLAT, CALMEIL en MOREL, die tezamen een zoo uitvoerige geschiedenis der psychiatrie gaven, dat de schrijvers

zeggen: „Nous ne pouvons y ajouter que des détails”. Wie de bovengenoemde werken kent en het boek van LAIGNEL en VINCHON leest, moet echter tot de gevolgtrekking komen, dat het niet alleen détails zijn, die zij aan de geschiedenis hebben toegevoegd. Doordat des menschen gedachtengang in den loop der tijden gestadig verandert en daardoor de aanleiding vormt tot andere gezichtspunten, is ook de geschiedbeschrijving aan veranderingen onderhevig, en veroudert ook deze evenals, al is het dan in mindere mate, de andere werken over geneeskunde. Dat er in de latere jaren zooveel nieuwe boeken over de geschiedenis der geneeskunde verschenen zijn, spruit niet alleen voort uit de herleeftde belangstelling in de geschiedenis, maar ook uit het veranderde inzicht, dat de geschiedbeschrijving in het algemeen ondergaan heeft, daar deze niet langer een opsomming van data en personen wil geven, maar tracht door te dringen tot de wording der gedachten en aldus het tegenwoordige denken in verband wil brengen met vroegere gedachtengangen. Uit dit oogpunt beschouwd is de geschiedenis een onmisbaar deel der studie geworden. LAIGNEL-LAVASTINE en VINCHON zijn overtuigende voorstanders der nieuwere richting en hun boek geeft daarvan de doorslaande bewijzen, bijv. waar zij de psycho-analyse van FREUD bespreken. Veel goeds zou van dit boek gezegd kunnen worden, zoowel van den tekst als van de vele reproducties van tot dusverre niet gepubliceerde prenten, maar wilde ik dit eenigszins doen in overeenstemming met het belangrijke werk, dan zou ik meer ruimte noodig hebben dan voor een bespreking door de redactie kan worden toegestaan. Ik wil mij dus beperken tot de mededeeling, dat ik iederen arts, iederen geschiedkundige, dit werk ten zeerste kan aanraden het te lezen, overtuigd, dat men de uren hieraan besteed met genoegen zal herdenken.

J. G. DE LINT.

RUDOLF THIEL, *Männer gegen Tod und Teufel*. Aus dem Leben grosser Aerzte. PAUL NEFF Verlag, Berlin 1931. Prijs f 4,50.

Dit boek, dat in dilettantistischen stijl geschreven is, heeft als inhoud een lofrede op de geneeskunst en haar richtinggevende dienaren. In zijn voorrede zegt de schrijver, dat men in zijn boek volledigheid, stelselmatigheid en geleerde beoordeeling zal missen, maar dat men als een rooden draad door het geheele werk zal vinden de vereering der persoonlijkheid. Het is voor den lezer niet moeilijk te raden, welke mannen in dit werk besproken worden; het zijn VESALIUS, PARACELUS, WEYER, HARVEY, VON HALLER, FRANK, MESMER, JENNER, AUENBRUGGER, LAËNNEC, HAHNEMANN, PRIESSNITZ, JOHANNES MÜLLER, DIEFFENBACH, SCHÖNLEIN, SEMMELWEIS, HELMHOLTZ, GRAEFE, VIRCHOW, PETTENKOFER en BERGMANN. Zooals men ziet, is in zijn keuze een groote persoonlijke voorkeur te bemerken, daar namen als KOCH, LISTER en PASTEUR niet genoemd worden. Dit neemt niet weg, dat het boek een zekere bekoring heeft door de wijze, waarop de biographie behandeld werd.